

RIMLJANI ljudstva na apeninskem polotoku in nastanek rima: konec 2 tisoč. pnš: na apeninski polotok prišli Italiki, Iliri, Veneti in Etruščani. razvili so gospodarstvo: poljedelstvo, trgovina, pomorstvo, piratstvo; Aristokratska država s kraljem na čelu, razredna družba

753 pnš-nastanek rima na griču Palatin(Tibera-volkulja) **rimski družba:** osnova je ROD ali GENS (okoli 100 ljudi), več rodov je bratstvo, več bratstev plemo ali TRIBUS rimska družba se deli na: PLEBEJCE, PATRICIJE **politična ureditev** do 509 pnš - KRALJEVINA □ RODOVNI POGLAVARI □ PLEMENSKA SKUPŠČINA po 509 pnš - revolucija patricijev-plemiška republika, navidezna demokracija, 2 konzula, v času vojne - DIKTATOR, senat(patriciji) odločal o vsem □ ljudska skupščina (plebejci) **rimski imperij:** 1) osvojitvev apeninskega polotoka - od 5. do 3 st. pnš omogošilo: dobra vojaška org.; številna premoč; neenotnost nasprotnikov; način ravnanja s premaganimi 2) nato zavzeli še sicilijo, sardinijo, korziko, S. afriko in španijo. Do konca 1. stol. pnš so spravili pod oblast še Ilire, Dalmate, makedonijo, grčijo, maloazijske dežele, sirijo, palestino in egipt. Nato še druge dežele balkanskega polotoka in v Z. Evropi(138) Tako je postala svetovna država-IMPERIJ 3) imperij: sužnjelastništvo, province, gospod. izkor, provinc: davki (vojaški(tribut), trgovina(carina), od sužnjev); razdelitev provinc na kolonije; proletariat-revno mestno prebivalstvo; latifundisti-zemljiški gospodarje; vitezi, romanizacija **kriza rimske republike:** 1) v 2. in 1. stol.-notranji boji, odraz krize: propadanje kmetov, prvi germanski vdori, boj Italikov za politično enakopravnost, upori sužnjev; kmetje zapadajo v dolgove 2) boj za oblast stranka plemstva-OPTIMATI, stranka ljudstva -POPULARI 3) Spartakov upor 74-71 pnš imel družbeni in politični program. številčno najmočnejši, s priključitvijo kmetov ni več enotnega programa.

TRIUMVIRAT 1.) pompej, krass, julij cesar; njegove reforme: Ižito revnim kmetom 2 državljanske pravice 3 javna dela 4 naredil občine 16. 3. 44 pnš umorjen

2.) antonij, lepid, oktavijan; 31. pnš bitka pri akciju; oktavijan uvede **principat**

PRINCIPAT politične in upravne reforme, gospodarske reforme, družbene reforme, zunanja politika, romanizacija

DOMINAT uvedel Dioklecijan, neomejena oblast cesarja, imperij na dve neodvisni polovici, odpravil senat, l. 395 imperij dokončno razpade na dva dela: Vzhodni-Bizanc in Zahodni-Rim

476 germani odstavijo zadnjega rimskega vladarja in svojega poveljnika odoakra imenujejo za kralja italije. To leto pomeni zaton zahodnorimskega cesarstva, ta mejnik se večkrat označuje kot konec starega in začetek srednjega veka!